

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
ในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์

ผู้วิจัย อุมารินทร์ สอนปัญญา **ปริญญา** ปร.ค. (ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ
รศ.ดร.ณรงค์ฤทธิ์ โสภาท

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ และ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์จำนวน 400 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) และการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทั้ง โดยตรงและโดยอ้อมต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง จากการศึกษาแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยนำตัวแปรอิสระที่พบว่าส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไปสร้างรูปแบบการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 20 คน โดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการระดมสมอง (Brain Storming) แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์

ระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ กลุ่มทดลองคือผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในโรงพยาบาลขอนแก่น จำนวน 40 คน วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมดูแลตนเองระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม (Multivariate Analysis of Variance :MANOVA) แบบวัดซ้ำ (Repeated Measure)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ มี 5 ตัวแปร เรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย คือ แรงสนับสนุนทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.31 รองลงมาได้แก่ ความเชื่อด้านสุขภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.18 เจตคติต่อการดูแลตนเองมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.16 ความรู้มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.15 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ำที่สุดคือ การมีส่วนร่วมมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.08

2. รูปแบบการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วยกิจกรรมในการพัฒนา จำนวน 11 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมเพื่อนแท้ 2) กิจกรรมใกล้บ้านใกล้ใจ 3) กิจกรรมอบรมเรื่องโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง 4) กิจกรรมอบรมเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพปอด 5) กิจกรรมการใช้ยา แรลตี้ยา ยา ยา 6) กิจกรรมการออกกำลังกาย ยืดๆกันหน่อย 7) กิจกรรมอบรมเรื่องอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง 8) กิจกรรมเล่าสู่กันฟังของผู้ป่วย 9) กิจกรรมไม่ได้ไม้ 10) กิจกรรมมัดคู้หอบ และ 11) กิจกรรม มายแม็บโรคปอดหายหอบ

3. รูปแบบการพัฒนาการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในเขตร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีผลทำให้พฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งการทดสอบโดยรวม (Multivariate Test) และการทดสอบทีละตัวแปร (Univariate Test)

TITLE: A Model of Self-Care Development for the Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease in the Roi-Kaen Sarn-Sin Cluster

AUTHOR: Umaporn Sonpanya   **DEGREE:** Ph.D. (Regional Development Strategies)

ADVISORS: Asst. Prof. Dr. Rungson Singhalert   Chairman
   Assoc. Prof. Dr. Narongrit Sopa   Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The purposes of the research were to identify causal factors affecting self-care behavior of the patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease in the Roi-Kaen Sarn-Sin Cluster, to design a self-care model for the patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease, and to implement the model with the target patients. The research framework consisted of three phases: Phase 1: The quantitative research was employed for the study, which focused on analyzing the causal factors affecting directly and indirectly self-care behavior of the patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease in the Roi-Kaen Sarn-Sin Cluster. The data were collected from four hundred patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease in the Roi-Kaen Sarn-Sin Cluster by questionnaires. The samples were selected by the multistage random sampling and simple random sampling methods. The data were analyzed by Multiple Linear Regression Analysis and Structural Equation Model: SEM. LISREL was employed for Path Analysis. Phase 2: The study focused on designing a self-care model for the patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease. The model was designed based on the significant relation of the independent variables and self-care behavior of the patients. The model was assessed by twenty experts through focus group and brainstorming methods. Phase 3: The research focused on implementing and evaluating the model with forty target patients. Their self-care behaviors before using the model was compare to the behavior after using the model. Multivariate Analysis of Variance: MANOVA (Repeated Measure) was employed for data analysis.

Results of the research were as follows:

1. Regarding the relationships between the causal factors and the empirical data, the findings indicated that five factors significantly affected the self-care behaviors of the patients.

The factors consisted of social support ($\bar{X} = .31$), belief in health ($\bar{X} = .18$), attitude ($\bar{X} = .16$), knowledge ($\bar{X} = .15$) and participation ($\bar{X} = .08$).

2. The model included eleven key activities: 1) real friends 2) nearest mind 3) training in chronic obstructive pulmonary disease, 4) training in pulmonary rehabilitation, 5) medicine rally, 6) stretching exercises, 7) food training for patients with COPD 8) telling past experiences, 9) no boasting, 10) carrying partners and 11) mind mapping for lung disease .

3. The findings indicated that the self-care behaviors of the patients after using the model improved greatly at the .05 level of the statistical significance in overall (Multivariate t=T) and each variable (Univariate Test).

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY